

Todisteiden vastaanottaminen

Sarja tapausselostuksia¹

Professori tohtori Stefan Huber, LL.M., Tübingenin yliopisto

Sisällys

A.	Kysymykset.....	2
I.	Alkuskenaario.....	2
II.	Tapausselostus: ”asiantuntijatodistaja”	2
III.	Tapausselostus: ”todistajan kuuleminen”	2
IV.	Tapausselostus: ”asiakirjojen esittäminen”	3
B.	Menetelmää koskevat neuvot.....	4
I.	Yleinen tavoite ja keskeiset teemat.....	4
II.	Työryhmät ja seminaarin rakenne	4
III.	Lisämateriaali	5
IV.	Viimeaikainen kehitys	5
C.	Ratkaisut.....	6
I.	Alkuskenaario.....	6
II.	Tapausselostus: ”asiantuntijatodistaja”	7
III.	Tapausselostus: ”todistajan kuuleminen”	10
IV.	Tapausselostus: ”asiakirjojen esittäminen”	14
D.	Liite.....	17
I.	Alkuskenaario	17
II.	Tapausselostus: ”asiantuntijatodistaja”	17
III.	Tapausselostus: ”todistajan kuuleminen”	18
IV.	Tapausselostus: ”asiakirjojen esittäminen”	19

¹Laadittu hankkeen ”Better applying European cross-border procedures: legal and language training for court staff in Europe” (suom. ”Eurooppalaisten rajat ylittävien menettelyjen soveltamisen parantaminen: eurooppalaisen tuomioistuinhenkilöstön oikeudellinen ja kielikoulutus”) yhteydessä, avustussopimuksen numero: 806998.

Todisteiden vastaanottaminen

Tämä julkaisu on saanut osarahoitusta Euroopan unionin vuosien 2014–2020 oikeusalan ohjelmasta.

A. Kysymykset

I. Alkuskenaario

Tuomioistuin jäsenvaltiossa, jossa seminaari järjestetään, päättää kuulla todistajina kolmea henkilöä, A:ta, B:tä ja C:tä. A asuu Irlannissa, B Tanskassa ja C Puolassa.

Kysymys: Voiko jostakin ylikansallisesta välineestä olla apua?

Huomautus kouluttajille: Jos seminaari järjestetään Tanskassa, Irlannissa tai Puolassa, skenaariota on mukautettava ja tuomioistuimen on oltava jossain toisessa jäsenvaltiossa.

II. Tapausselostus: ”asiantuntijatodistaja”

Jäsenvaltion 1 tuomioistuin on nimennyt asiantuntijan. Saattaakseen lausuntonsa päätökseen asiantuntijan on tutkittava työmaata jäsenvaltiossa 2.

Kysymys 1: Onko tuomioistuimen sovellettava todisteiden vastaanottamista koskevaa asetusta?

Kysymys 2: Miten tuomioistuin voi menetellä, jos työmaan omistaja ei ole halukas yhteistyöhön?

III. Tapausselostus: ”todistajan kuuleminen”

Jäsenvaltion 1 tuomioistuin on päättänyt kuulla todistajana herra Y:tä. Herra Y:n kotipaikka on jäsenvaltiossa 2.

Todisteiden vastaanottaminen

Kysymys 1: Miten tuomioistuin voi menetellä? Keskustelkaa menettelytavan valintaperusteista.

Kysymys 2: Koska herra Y ei ole halukas yhteistyöhön, jäsenvaltion 1 tuomioistuin päättää pyytää jäsenvaltion 2 tuomioistuimia kuulemaan herra Y:tä todistajana todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen sääntöjen mukaisesti. Pyynnön vastaanottanut tuomioistuin pyytää, että pyynnön esittänyt tuomioistuin maksaa jäsenvaltion 2 prosessioikeudellisten sääntöjen mukaan suoritettavan todistajanpalkkion. Onko pyynnön esittänyt tuomioistuin velvollinen suorittamaan tällaisen maksun joko ennakkomaksuna tai korvauksena oikeudenkäynnin myöhemmässä vaiheessa?

Kysymys 3: Pyynnön vastaanottaneessa tuomioistuimessa jäsenvaltiossa 2 herra Y vetoaa erityiseen jäsenvaltion 1 prosessioikeudellisen lainsäädännön mukaiseen oikeuteen kieltäytyä todistamasta. Jäsenvaltion 2 lainsäädännössä tällaista oikeutta ei ole. Miten pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen tulisi menetellä jäsenvaltiossa 2?

Kysymys 4: Lopulta käy ilmi, että herra Y:llä ei ole myöskään jäsenvaltion 1 prosessioikeudellisen lainsäädännön mukaan oikeutta kieltäytyä todistamasta. Todistajan kuuleminen toteutetaan jäsenvaltiossa 2 tavalla, joka eroaa huomattavasti jäsenvaltion 1 tuomioistuimissa käytetystä tavasta. Tämä herättää kysymyksen siitä, voiko tuomioistuintalvion (jäsenvaltion 1) tavanomainen käytäntö vaikuttaa todistajan Y kuulemiseen jäsenvaltiossa 2.

Kysymys 5: Jäsenvaltiossa 1 ja 2 on eri viralliset kielet. Mitä seurauksia tästä on?

IV. Tapausselostus: ”asiakirjojen esittäminen”

Tuomioistuin jäsenvaltiossa 1 tekee päätelmän, että tietyt asiakirjat on esitettävä. Nämä asiakirjat ovat rouva A:lla, joka ei ole asianosaisena oikeudenkäynnissä. Rouva A:n kotipaikka on jäsenvaltiossa 2. Hän ei ole halukas yhteistyöhön.

Kysymys 1: Miten tuomioistuin voi menetellä?

Kysymys 2: Rouva A vetoaa jäsenvaltion 1 prosessioikeudellisten sääntöjen mukaiseen oikeuteen kieltäytyä esittämästä asiakirjoja. Onko tällä merkitystä?

Kysymys 3: Onko tilanne erilainen, jos asiakirja ei ole paperinen vaan sähköinen?

B. Menetelmää koskevat neuvot

I. Yleinen tavoite ja keskeiset teemat

Tämän koulutuspaketin tavoitteena on tutustuttaa jäsenvaltioiden tuomioistuinhenkilöstö eurooppalaisiin sääntöihin, jotka koskevat todisteiden vastaanottamista ulkomailla. Keskeiset teemat ovat seuraavat:

1. Jäsenvaltioiden tuomioistuinten välisestä yhteistyöstä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tapahtuvassa todisteiden vastaanottamisessa 28 päivänä toukokuuta 2001 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1206/2001 (jäljempänä ”todisteiden vastaanottamista koskeva asetus”) soveltamisala.
2. Todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen yleinen rakenne.
3. Todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen ja jäsenvaltioiden kansallisen prosessioikeudellisen lainsäädännön suhde.
4. Todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen joustava lähestymistapa, joka sisältää useita eri tapoja vastaanottaa todisteita rajat ylittävissä tilanteissa.
5. Kolmansien henkilöiden etujen suojaaminen.
6. Kustannuskysymykset.
7. Hallinnolliset yksityiskohdat: Miten tuomioistuimen tulisi menetellä tietyssä tilanteessa? Mistä tuomioistuin voi löytää sähköisen version lomakkeista, joita tuomioistuin tarvitsee pyynnön laadintaan tai pyyntöön vastaamiseen? Mitä kieltä on käytettävä? Mitä kautta tuomioistuin voi löytää elimen, jolle pyyntö on osoitettava?

II. Työryhmät ja seminaarin rakenne

Istunnon alussa osallistujille tulisi antaa noin 10 minuuttia aikaa ratkaista alkuskenaario itsenäisesti. Tämän jälkeen kouluttajan pitäisi esitellä todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen keskeiset piirteet ja antaa vastaukset alkuskenaarioon (noin 30 minuuttia). Sitten olisi keskusteltava tapauselostuksesta ”Asiantuntijatodistaja” koko seminaariryhmän kesken. Sen jälkeen, kun on keskusteltu tähän tapauselostukseen liittyvistä kahdesta kysymyksestä, kouluttajan tulisi esitellä integroidut vuorovaikutteiset harjoitustehtävät (ks. sivu 9). Näiden harjoitustehtävien ratkaisemisessa koko ryhmän kesken on etuna se, että tähän tarvitaan vain yksi internetyhteydellä varustettu elektroniikkalaite – olisi tietenkin hienoa, jos seminaarin järjestäjällä olisi mahdollisuus tarjota osallistujille enemmän laitteita. Ensimmäisen selostetun tapauksen ratkaisemiseen sekä harjoitustehtäviin ja kokemusten jakamiseen olisi varattava noin 75 minuuttia. Pientä taukoa suositellaan pidettäväksi tämän jälkeen. Jäljellä olevien tapauselostusten (tapauselostus ”Todistajan kuuleminen” ja tapauselostus ”Asiakirjojen esittäminen”) käsittelemistä varten seminaariryhmä tulisi jakaa

Todisteiden vastaanottaminen

pieniin (6–8 osallistujan) työryhmiin, joilla on 60 minuuttia aikaa käydä läpi kaikki kysymykset ja harjoitustehtävät. Lopuksi ratkaisuihin ja mahdollisista avoimiksi jääneistä kysymyksistä keskustellaan koko ryhmän kesken (noin 45 minuuttia).

III. Lisämateriaali

Vaikuttaisi olevan hyödyllistä tiivistää kunkin ratkaisun keskeiset osatekijät PowerPointesitykseen, suositella osallistujille osoitteessa https://e-justice.europa.eu/content_taking_of_evidence-76-fi.do saatavilla olevaan käsikirjaan tutustumista ja antaa osallistujille täydentäviä kirjallisuussuosituksia seminaarin kielellä. Jäsenvaltioiden tuomioistuinten välisestä yhteistyöstä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tapahtuvassa todisteiden vastaanottamisessa 28 päivänä toukokuuta 2001 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1206/2001 on joka tapauksessa oltava kaikkien osallistujien käytettävissä. Kokemus on osoittanut, että osallistujat, joille säädös ei ole entuudestaan tuttu, hahmottavat sen rakenteen ja sisällön paljon nopeammin, jos heille annetaan säädöksestä paperiversio.

IV. Viimeaikainen kehitys

Komissio esitti toukokuussa 2018 ehdotuksen todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen uudistamiseksi (Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi jäsenvaltioiden tuomioistuinten välisestä yhteistyöstä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tapahtuvassa todisteiden vastaanottamisessa 28 päivänä toukokuuta 2001 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1206/2001 muuttamisesta², COM(2018) 378). Tässä ehdotuksessa ei muuteta säädöksen yleistä luonnetta eikä rakennetta, vaan siinä keskitytään teknisten näkökohtien uudistamiseen, kuten pyynnön esittäneen tuomioistuimen ja pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen väliseen viestintään ja videoneuvottelutekniikan käyttöön 17 artiklan mukaisessa todisteiden välittömässä vastaanottamisessa ulkomailla. Ehdotusta käsiteltiin Euroopan parlamentissa ensimmäisen kerran 19. helmikuuta 2019.

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A52018PC0378>.

C. Ratkaisut

I. Alkuskenaario

Rajat ylittävän todisteiden vastaanottamisen alalla on annettu 28. toukokuuta 2001 neuvoston asetus (EY) N:o 1206/2001 jäsenvaltioiden tuomioistuinten välisestä yhteistyöstä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tapahtuvassa todisteiden vastaanottamisessa ("todisteiden vastaanottamista koskeva asetus"). Asetuksella pyritään tehostamaan oikeudenkäyntejä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa. Tämän asetuksen 1 artiklassa asetuksen soveltamisala rajataan koskemaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisiä rajat ylittäviä tilanteita. Tanskaa asetus ei koske. Syitä selostetaan johdanto-osan 22 kappaleessa seuraavasti: "Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn, Tanskan asemaa koskevan pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän asetuksen antamiseen eikä se siten sido Tanskaa eikä sitä sovelleta siihen."³ Muiden oikeudellista yhteistyötä siviilioikeudellisissa asioissa koskevien säädösten osalta Tanska ja EU ovat tehneet sopimuksen, jonka tarkoituksena on varmistaa niiden soveltaminen Tanskan ja muiden jäsenvaltioiden välillä. Tiedoksiantoasetus on yksi esimerkki tällaisesta säädöksestä (ks. tiedoksiantoasetusta koskevat tapausselostukset). Todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen osalta tällaista sopimusta ei kuitenkaan ole.

Irlannin tilanteesta säädetään johdanto-osan 21 kappaleessa: "Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta tehdyn pöytäkirjan 3 artiklan mukaisesti Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti ovat ilmoittaneet haluavansa osallistua tämän asetuksen antamiseen ja soveltamiseen."

Muiden jäsenvaltioiden osalta ei ole minkäänlaisia erityisjärjestelyjä. Kaikkia niitä sitovat EU:n lainsäätäjän antamat säädökset SEUT-sopimuksen 81 artiklan mukaisesti. Näin ollen seuraavassa esityksessä ilmaisua "jäsenvaltio" käytetään todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 1 artiklan 3 kohdan mukaisesti, eli sillä tarkoitetaan kaikkia Euroopan unionin jäsenvaltioita Tanskaa lukuun ottamatta.

Tanska on kuitenkin 18. maaliskuuta 1970 tehdyn todisteiden vastaanottamista ulkomailla siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa koskevan Haagin yleissopimuksen⁴ sopimusvaltio. Jos sama pätee myös toiseen asianosaiseen valtioon, tuomioistuimet voivat menetellä rajat ylittävässä todisteiden vastaanottamisessa tämän yleissopimuksen mukaisesti.

³Ks. Amsterdamin sopimus, sivu 101 (https://europa.eu/european-union/law/treaties_fi); Tanskan asemasta tehdyn pöytäkirjan nojalla oikeudellisesta yhteistyöstä siviilioikeudellisissa asioissa annetut asetukset eivät sido Tanskaa. Tanskan asemasta Lissabonin sopimuksen jälkeen ks. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen pöytäkirja N:o 22: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A12012E%2FPRO%2F22>.

⁴ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/specialised-sections/evidence>.

Todisteiden vastaanottaminen

Huomautus kouluttajille: Osallistujia kehoitetaan tarkistamaan, onko jäsenvaltio, jossa seminaari järjestetään, todisteiden vastaanottamisesta tehdyn Haagin yleissopimuksen sopimuspuoli. Ajantasaiset tiedot Haagin yleissopimuksen nykytilasta ovat saatavilla osoitteesta <https://www.hcch.net/de/instruments/conventions/status-table/print/?cid=82>.

Mikäli kyseinen valtio, jossa seminaari järjestetään, on todisteiden vastaanottamisesta tehdyn Haagin yleissopimuksen sopimuspuoli, tämän valtion tuomioistuin voi tarkasteltavassa tapauksessa järjestää Tanskassa kotipaikkaansa pitävän todistajan kuulemisen Haagin yleissopimuksen mukaisesti.

II. Tapausselostus: ”asiantuntijatodistaja”

Kysymys 1: Todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 17 artiklan 3 kohta koskee asiantuntijatodistajan tehtävää. Herää kysymys, onko jäsenvaltion 1 tuomioistuimen meneteltävä tämän säännöksen mukaisesti vai voiko tuomioistuin myös menetellä kansallisten prosessioikeudellisten sääntöjensä mukaisesti. Eli: onko todisteiden vastaanottamista koskeva asetus luonteeltaan rajat ylittävissä tilanteissa yksinomaisesti sovellettava säädös, vai onko se täydentävä säädös, jota tuomioistuimet voivat soveltaa aina, kun ne katsovat siitä olevan apua? Euroopan unionin tuomioistuin on päättänyt, että todisteiden vastaanottamista koskeva asetus ei ole luonteeltaan yksinomaisesti sovellettava säädös:

Unionin tuomioistuimen tuomio asiassa C-332/11, Prorail, EU:C:2013:87:

”- - asetuksella ei rajoiteta muissa jäsenvaltioissa sijaitsevien todisteiden vastaanottamismahdollisuuksia vaan sillä on tarkoitus vahvistaa näitä mahdollisuuksia suosimalla tuomioistuinten välistä yhteistyötä tällä alalla. Näitä tavoitteita ei vastaa asetuksen N:o 1206/2001 1 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 17 artiklan sellainen tulkinta, jonka mukaan jäsenvaltion tuomioistuimen olisi jokaisen asiantuntijatutkimuksen osalta, joka on suoritettava välittömästi toisessa jäsenvaltiossa, noudatettava näissä artikloissa säädettyä todisteiden vastaanottamistapaa. Tällaisesta tutkimuksesta määrävälle tuomioistuimelle voisi näet tietyissä olosuhteissa olla yksinkertaisempaa, tehokkaampaa ja nopeampaa ottaa vastaan todisteita kyseistä asetusta soveltamatta. - - asetuksessa N:o 1206/2001 ei säännellä tyhjentävästi rajat ylittävää todisteiden vastaanottamista vaan pyritään vain helpottamaan niiden vastaanottamista ja mahdollistetaan muiden samaa päämäärää tavoittelevien keinojen käyttö - - Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että kansallisen tuomioistuimen, joka haluaa määrätä sellaisesta asiantuntijatutkimuksesta, joka on suoritettava toisen jäsenvaltion alueella, ei tarvitse välttämättä noudattaa asetuksen N:o 1206/2001 1 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 17 artiklassa tarkoitettua todisteiden vastaanottamistapaa.”

Todisteiden vastaanottaminen

Tästä päätöksestä seuraa, että kansalliset tuomioistuimet voivat valita, esittävätkö ne todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen mukaisen pyynnön vai noudattavatko ne kansallisen lainsäädännön mukaista menettelyä. Jälkimmäisessä tapauksessa tuomioistuinten tulee ehdottomasti kunnioittaa muiden valtioiden suvereniteettiin liittyviä etuja. Todisteiden vastaanottamista koskevassa asetuksessa ei käsitellä kysymystä suvereniteettiin liittyvistä eduista; tämä kysymys kuuluu kansainvälisen julkisoikeuden alaan. Yleisesti katsotaan, että työmaan tutkiminen asiantuntijalausunnon laatimiseksi ei ole ristiriidassa suvereniteettiin liittyvien etujen kanssa, mikäli työmaan omistaja suostuu yhteistyöhön. Epävarmoissa tapauksissa kansallisten tuomioistuinten pitäisi kuitenkin esittää todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen mukainen pyyntö jäsenvaltioiden välisten jännitteiden välttämiseksi.

Huomautus kouluttajille: Osallistujien tulisi keskustella siitä, millaiset kysymykset voivat aiheuttaa suvereniteettia koskevia ristiriitoja.

Kysymys 2: Jos työmaan omistaja ei ole asianosaisena oikeudenkäynnissä eikä hän ole halukas yhteistyöhön, on käytettävä pakkokeinoja. Koska jäsenvaltion 1 valtaoikeudet rajoittuvat vain sen omalle alueelle, jäsenvaltion 1 tuomioistuimen on laadittava todisteiden vastaanottamista koskevalla asetuksella säädettyä järjestelmää noudattava pyyntö saadakseen asiantuntijalausunnon työmaasta. Todisteiden vastaanottamista koskevassa asetuksessa annetaan tähän kaksi mahdollisuutta: (1) asetuksen 17 artiklan mukainen todisteiden vastaanottamislupaa koskeva pyyntö; (2) asetuksen 10 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen mukainen todisteiden vastaanottopyyntö. Näiden kahden vaihtoehdon ero on seuraava: Ensimmäisessä tapauksessa pyynnön esittänyt tuomioistuin hoitaa itse todisteiden vastaanottamisen ulkomailla, toisin sanoen tuomioistuin matkustaa jäsenvaltioon 2 tai käyttää teknisiä keinoja, kuten videoneuvottelua, ja vastaanottaa todisteet prosessioikeudellisen lainsäädäntönsä mukaisesti. Toisessa skenaariossa pyynnön jäsenvaltiossa 2 vastaanotaneen tuomioistuimen on vastaanotettava todisteet ja lähetettävä tulokset pyynnön esittäneelle tuomioistuimelle jäsenvaltiossa 1. On tärkeää huomata, että välitön todisteiden vastaanottaminen ulkomailla edellyttää vapaaehtoisuutta.

Todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 17 artiklan 2 kohta:

”Välitön todisteiden vastaanottaminen on mahdollista vain, jos se voidaan suorittaa vapaaehtoiselta pohjalta tarvitsematta turvautua pakkotoimiin.”

Lisätietoa: Tämä virke poistetaan, kun todisteiden vastaanottamista koskevaa asetusta uudistetaan (ks. COM(2018) 378).

Todisteiden vastaanottaminen

Tässä suhteessa todisteiden vastaanottamisesta tehty Haagin yleissopimus antaa pyynnön esittävälle viranomaiselle enemmän oikeuksia.⁵ Tämän yleissopimuksen nojalla viranomainen, joka päättää ryhtyä todisteiden välittömään vastaanottamiseen toisessa sopimusvaltiossa, voi turvautua asianomaisen valtion pakkokeinoihin, mikäli tämä valtio on antanut Haagin yleissopimuksen 18 artiklan mukaisen ilmoituksen. Kaikissa muissa tapauksissa pakkokeinojen käyttäminen edellyttää sitä, että tuomioistuinvaltion tuomioistuimet pyytävät jäsenvaltion 2 toimivaltaista tuomioistuinta vastaanottamaan todisteet jäsenvaltion 2 lainsäädännön mukaisesti.

Huomautus kouluttajille: Ajantasaiset tiedot todisteiden vastaanottamisesta tehdyn Haagin yleissopimuksen nykytilasta (sopimusvaltioista ja 18 artiklan mukaisen ilmoituksen antaneista valtioista) ovat saatavilla osoitteesta:

<https://www.hcch.net/de/instruments/conventions/status-table/print/?cid=82>.

Lisätiedot, jotka tulisi antaa osallistujille, mikäli nämä niitä pyytävät: Jäsenvaltio 2 ei ole antanut todisteiden vastaanottamisesta tehdyn Haagin yleissopimuksen 18 artiklan mukaista ilmoitusta. Tällaisessa tilanteessa pakkokeinoja voidaan käyttää vain esittämällä todisteiden vastaanottopyyntö todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 10 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen mukaisesti. Jos tuomioistuinvaltion tuomioistuin laatii tällaisen pyynnön, pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen on meneteltävä todisteiden vastaanottamiseksi kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti ja käytettävä tässä lainsäädännössä säädettyjä pakkokeinoja, kun ne ovat tarpeen pyynnön täyttämiseksi.

Harjoitustehtävät:

(1) Etsi toimivaltainen tuomioistuin, johon pyyntö on lähetettävä, jos työmaa sijaitsee Saksan Tübingenissä (postinumero 72074).

=> Käytä Euroopan oikeusportaalia

https://beta.e-justice.europa.eu/374/FI/taking_evidence.

Vastaus: Amtsgericht Tübingen, Doblerstraße 14, 72074 Tübingen, Saksa

Puhelin: +49 7071 200-0; Faksi: +49 7071 200-2008

Sähköposti: Poststelle@agtuebingen.justiz.bwl.de

(2) Etsi pyynnön laadinnassa käytettävä asianmukainen lomake ja täytä pyynnön vastaanottavaa Tübingenin tuomioistuinta koskevat tiedot; mitä kieltä tulee käyttää?

=> Lue todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 5 artikla.

=> Käytä Euroopan oikeusportaalia

https://beta.e-justice.europa.eu/374/FI/taking_evidence.

Vastaus: Lomake A; 4 kohta; Saksa hyväksyy ainoastaan saksan kielellä esitetyt pyynnöt.

⁵Ks. yleissopimuksen 18 artikla.

Todisteiden vastaanottaminen

(3) Miten lomake pitää lähettää vastaanottavaan tuomioistuimeen?

=> Lue todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 2 ja 6 artikla.

=> Tutustu käsikirjaan, joka on saatavilla osoitteesta

https://beta.e-justice.europa.eu/374/FI/taking_evidence.

=> Tarkista Saksan 6 artiklan osalta antamat tiedot osoitteessa https://beta.e-justice.europa.eu/374/FI/taking_evidence.

Vastaus: Saksa ottaa pyyntöjä vastaan postitse ja faksilla. Myöhempi epävirallinen viestintä voidaan hoitaa myös sähköpostitse ja puhelimitse. Käsikirjassa asianomainen kohta on sivulla 10 (kappale 19).

Huomautus kouluttajille: Voisi olla mielenkiintoista lisätä esitykseen yleiskatsaus sen maan tilanteesta, jossa seminaari järjestetään.

(4) Miten pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen tulee reagoida?

=> Lue todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 7 ja 8 artikla ja tutustu tietoihin osoitteessa

https://beta.e-justice.europa.eu/374/FI/taking_evidence.

Lisäksi tulisi lukea käsikirjan asianomainen kohta.

Vastaus: Pynnön vastaanottaneen tuomioistuimen tulee lähettää vastaanottotodistus lomakkeella B seitsemän päivän kuluessa ja pyytää lisätietoja 30 päivän kuluessa lomakkeella C, mikäli se tarvitsee lisätietoja pyynnön täyttämiseen. Jos lisätietoja ei tarvita, pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen on täytettävä pyyntö 90 päivän kuluessa (ks. todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 10 artikla). Käsikirjassa asianomainen kohta on sivulla 11 (kappaleet 23–31).

III. Tapausselostus: ”todistajan kuuleminen”

Kysymys 1: Tuomioistuin voi valita, laatiiko se pyynnön todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen mukaisesti vai menetteleekö se kansallisen prosessioikeudellisen lainsäädäntönsä mukaisesti kunnioittaen jäsenvaltion 2 suvereeniteettiin liittyviä etuja. On esimerkiksi kansainvälisen julkisoikeuden periaatteiden mukaista tiedustella, onko jäsenvaltiossa 2 kotipaikkaansa pitävä todistaja halukas saapumaan tuomioistuimeen jäsenvaltiossa 1.

Ks. unionin tuomioistuimen päätös asiassa C-170/11, Lippens, EU:C:2012:540 nimenomaisesti todistajana kuultavan asianosaisen osalta:

”- - on ilmeistä, että tietyissä olosuhteissa, muun muassa silloin, kun todistajaksi kutsuttu asianosainen suostuu vapaaehtoisesti saapumaan oikeuteen, saattaisi toimivaltaisen

Todisteiden vastaanottaminen

tuomioistuimen kannalta olla yksinkertaisempaa, tehokkaampaa ja nopeampaa kuulla tätä kansallisen oikeuden säännösten mukaisesti sen sijaan, että turvaututtaisiin asetuksessa N:o 1206/2001 säädettyihin todisteiden vastaanottamista koskeviin keinoihin.”

Kun todistajaa kuullaan puhelimitse tai videoneuvottelussa, menettely ei ole yhtä selkeä. Jäsenvaltioiden välisten jännitteiden välttämiseksi saattaa olla parempi laatia todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 17 artiklan mukainen pyyntö. Tämän menettelytavan etuna on myös se, että pyynnön vastaanottaneen valtion viranomaiset voivat antaa teknistä tukea, sillä 17 artiklan 4 kohdassa vahvistetaan velvollisuus teknisen tuen antamiseen. Vaihtoehtoisesti jäsenvaltion 1 tuomioistuin voi pyytää jäsenvaltion 2 toimivaltaista tuomioistuinta kuulemaan todistajana herra Y:tä ja lähettämään tämän todistajan kuulemisen tulokset. Todisteiden vastaanottamista koskevassa asetuksessa säädetään pakkokeinojen käytöstä ainoastaan tämän viimeksi mainitun skenaarion osalta, ks. 13 artikla.

Edellä todettu voidaan tiivistää seuraavasti: Todistajan kuulemiseen rajat ylittävissä tilanteissa on kolme tapaa. Valinta niiden välillä on tehtävä tuomioistuINVALTION kansallisen lainsäädännön mukaisesti tavalla, joka kunnioittaa jäsenvaltion 2 suvereniteettiin liittyviä etuja. Yksi tärkeä kriteeri voi olla se, onko tuomioistuimen voitava itse muodostaa vaikutelma todistajasta hänen luotettavuutensa arvioimiseksi. Mutta kuten edellä on todettu, tämä riippuu tuomioistuINVALTION kansallisesta lainsäädännöstä.

Harjoitustehtävät:

Etsi asianmukainen lomake 17 artiklan mukaisen pyynnön laadintaan. Mihin lomake on lähetettävä ja millä kielellä lomakkeen tiedot on täytettävä, jos todistajan kotipaikkana on Ranskan Obernai (postinumero 67120)?

=> Käytä Euroopan oikeusportaalia

https://beta.e-justice.europa.eu/374/FI/taking_evidence.

Vastaus: Asianmukainen lomake on lomake I. Pyyntö on lähetettävä keskuselimelle osoitteeseen:

Ministère de la Justice

Direction des Affaires Civiles et du Sceau

Bureau du droit de l'Union, du droit international privé et de l'entraide civile (BDIP)

13 Place Vendôme

75042, PARIS Cedex 01

Puhelin: 00 33 (0)1 44 77 61 05; Faksi: 00 33 (0)1 44 77 61 22

Sähköpostiosoite: Entraide-civile-internationale@justice.gouv.fr

Ranska hyväksyy ainoastaan ranskan kielellä esitetyt pyynnöt.

Huomautus kouluttajille: Osallistujat voisivat myös keskustella kansallisen lainsäädäntönsä sisällöstä.

Todisteiden vastaanottaminen

Kysymys 2: Todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 18 artiklan 1 kohdassa todetaan erittäin selkeästi, että pyynnön vastaanottaneella tuomioistuimella ei ole oikeutta pyytää ennakkomaksua kulujen kattamiseen tai minkäänlaista korvausta. Tähän on kuitenkin tiettyjä poikkeuksia, jotka on kaikki mainittu 18 artiklan 2 ja 3 kohdassa.

Harjoitustehtävä:

Tarkastellaan uudelleen ensimmäistä tapausselostusta. Sisältääkö 18 artikla jotain sellaista lisätietoa, joka olisi otettava huomioon ensimmäisen tapausselostuksen ("asiantuntijatodistaja") käsittelyssä?

=> Lue todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 18 artiklan 3 kohta.

Perehdy käsikirjassa annettuihin tietoihin osoitteessa

https://beta.e-justice.europa.eu/374/FI/taking_evidence.

Vastaus: Jos pyyntö koskee asiantuntijalausuntoa, pyynnön vastaanottaneella tuomioistuimella on oikeus pyytää ennakkomaksua kuluista ennen pyynnön täyttämistä.

Pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen tulee käyttää tällaisen ennakkomaksun pyytämiseen lomaketta C (ks. todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 8 artiklan 1 kohta). Kun maksu on suoritettu, pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen on vahvistettava maksu lomakkeella D (ks. todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 8 artiklan 2 kohta).

Käsikirjassa asianomainen kohta on sivulla 12, 28 kohta.

Kysymys 3: Todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 10 artiklan 2 kohdassa todetaan, että pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen on täytettävä pyyntö oman kansallisen prosessioikeudellisen lainsäädäntönsä eli jäsenvaltion 2 lainsäädännön mukaisesti. Tässä lainsäädännössä ei ole todistamasta kieltäytymisen oikeutta, johon herra Y vetoaa. Todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 14 artiklan 1 kohdan b alakohdassa kuitenkin viitataan myös pyynnön esittäneen tuomioistuimen eli jäsenvaltion 1 lainsäädäntöön todistamasta kieltäytymistä koskevien oikeuksien määrittämiseksi. Näin ollen jos herra Y vetoaa jäsenvaltion 1 lainsäädännön mukaiseen oikeuteen kieltäytyä todistamasta, pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen tulee ottaa yhteyttä pyynnön esittäneeseen tuomioistuimeen ja tiedustella, onko jäsenvaltion 1 lainsäädännössä tällaista oikeutta. Jos vastaus on myönteinen, pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen on kunnioitettava tätä oikeutta.

Harjoitustehtävä: Tarkista, mikä lomake pyynnön esittävän tuomioistuimen on täytettävä pyyntöä varten todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 10 artiklan mukaisesti, ja yritä selvittää, mitä tietoja pyynnön esittäneen tuomioistuimen pitäisi antaa omasta prosessioikeudellisesta lainsäädännöstään pyynnön laadinnan yhteydessä.

=> Käytä Euroopan oikeusportaalia

https://beta.e-justice.europa.eu/374/FI/taking_evidence.

Todisteiden vastaanottaminen

Vastaus: Asianmukainen lomake on lomake A. Kohdassa 12.2.7 pyynnön esittäneen tuomioistuimen tulee täsmentää sen prosessioikeudellisen lainsäädännön mukaiset oikeudet kieltäytyä todistamasta. Koska on kuitenkin hankalaa ennakoita, mihin kaikkiin oikeuksiin todistaja saattaa vedota, pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen ei tule pitää asianomaisia tietoja kattavina, vaan sen on tiedusteltava, onko lainsäädännössä todistamasta kieltäytymisen oikeutta, johon todistaja vetoaa, vaikka sitä ei olisikaan mainittu kohdassa 12.2.7. Tätä tiedustellakseen pyynnön vastaanottanut tuomioistuin voi ottaa yhteyttä pyynnön esittäneeseen tuomioistuimeen epävirallisesti ja mahdollisimman tehokkaasti tavalla, jonka pyynnön esittänyt tuomioistuin hyväksyy.

Kysymys 4: Todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 10 artiklan 2 kohdassa todetaan, että pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen on täytettävä pyyntö oman prosessioikeudellisen lainsäädäntönsä eli jäsenvaltion 2 lainsäädännön mukaisesti. Todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 10 artiklan 3 kohdassa pyynnön esittäneelle tuomioistuimelle annetaan kuitenkin mahdollisuus pyytää, että pyyntö täytettäisiin tiettyjen jäsenvaltion 1 prosessioikeudellisten sääntöjen mukaisesti. Pyyntö vastaanottaneen tuomioistuimen on noudatettava tällaista pyyntöä, ellei se aiheuta merkittäviä käytännön vaikeuksia taikka johda tilanteeseen, joka olisi vakavassa ristiriidassa jäsenvaltion 2 oikeusjärjestelmän kanssa.

Harjoitustehtävät:

(1) Miten pyynnön esittänyt tuomioistuin voi laatia tällaisen pyynnön pyynnön esittäneen valtion lainsäädännössä säädetyn erityisen menettelyn noudattamisesta? Voiko pyynnön esittänyt tuomioistuin osallistua aktiivisesti videoneuvottelun välityksellä? Miten pyynnön esittänyt tuomioistuin voi laatia tällaisen pyynnön? Miten pyynnön esittänyt tuomioistuin voi taata asianosaisten oikeuden seurata todistajan kuulemista ja esittää kysymyksiä?

=> Lue todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 10–12 artikla.

=> Käytä Euroopan oikeusportaalia ja käsikirjaa osoitteessa

https://beta.e-justice.europa.eu/374/FI/taking_evidence.

Vastaus: Pyyntö esittäneen tuomioistuimen on kuvailtava erityistä menettelyä lomakkeen A kohdassa 13. Tämän lomakkeen kohdassa 9 tuomioistuimen on ilmoitettava, ovatko asianosaiset läsnä ja pyydetäänkö heidän osallistumistaan. Lomakkeen A kohdassa 10 pyynnön esittänyt tuomioistuin voi lisäksi pyytää, että sen jäsenet voisivat osallistua kuulemiseen. Jos tämä olisi järjestettävä videoneuvottelun välityksellä, pyynnön esittäneen tuomioistuimen on täsmennettävä tämä seikka lomakkeen kohdassa 13.1. Käsikirjassa asianomaiset kohdat ovat sivulla 13 (kappaleet 32 ja 33) ja sivulla 14 (kappaleet 35–41).

Lisätietoja videoneuvottelun käytöstä rajat ylittävissä tapauksissa on saatavilla osoitteessa https://e-justice.europa.eu/content_general_information-69-fi.do.

Todisteiden vastaanottaminen

(2) Onko kuluista suoritettava ennakkomaksu, tai onko pyynnön esittäneen tuomioistuimen varmistettava mahdollisten kulujen korvaaminen?

=> Lue todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 18 artikla.

Vastaus: Todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 18 artiklan 2 kohdassa todetaan, että pyynnön esittäneen tuomioistuimen on huolehdittava niiden kulujen korvaamisesta, jotka aiheutuvat erityisen menettelyn noudattamisesta ja videoneuvottelun käytöstä, jos pyynnön vastaanottanut tuomioistuin pyytää tällaista korvausta. Pynnön esittänyt tuomioistuin ei kuitenkaan ole velvollinen suorittamaan ennakkomaksua.

Käsikirjassa asianomainen kohta on sivulla 12 (kappale 28).

Kysymys 5: Kaksi näkökohtaa on syytä erottaa toisistaan: Ensimmäinen koskee pyynnön kieltä. Todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 5 artiklassa todetaan, että pyyntö on laadittava pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen virallisella kielellä tai millä tahansa muulla pyynnön vastaanottaneen valtion hyväksymällä kielellä.

Harjoitustehtävä: Selvitä, millä kielellä pyyntö voidaan laatia, jos todistajan kotipaikka on Ruotsissa.

=> Käytä Euroopan oikeusportaalia

https://beta.e-justice.europa.eu/374/FI/taking_evidence.

Vastaus: Ruotsi hyväksyy ruotsin ja englannin kielellä esitetyt pyynnöt.

Huomautus kouluttajille: Voisi olla mielenkiintoista tehdä tämä harjoitus useissa pienryhmissä eri maiden osalta. Maita voisivat olla esimerkiksi Suomi (suomen, ruotsin ja englannin kieli), Saksa (saksan kieli), Puola (puolan kieli), Portugali (portugalin ja espanjan kieli), Espanja (espanjan ja portugalin kieli) ja Ruotsi (ruotsin ja englannin kieli).

Toiseksi on määritettävä kieli, jolla todistajaa kuullaan. Tämän osalta todisteiden vastaanottamista koskevassa asetuksessa ei anneta erityisiä sääntöjä. Todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 10 artiklan 2 kohdassa esitetään yleinen periaate, jonka mukaan pyynnön vastaanottanut tuomioistuin täyttää pyynnön oman prosessioikeudellisen lainsäädäntönsä mukaisesti. Näin ollen jäsenvaltion 2 prosessioikeudelliset säännöt määräävät sen, millä kielellä todistajaa kuullaan.

IV. Tapausselostus: ”asiakirjojen esittäminen”

Kysymys 1: Jos rouva A ei ole halukas yhteistyöhön, jäsenvaltion 1 tuomioistuimen on pyydettävä, että jäsenvaltion 2 toimivaltainen tuomioistuin antaa asiakirjan esittämismääräyksen. Todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 13 artiklassa

Todisteiden vastaanottaminen

todetaan selkeästi, että pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen on määrättävä toteutettavaksi pakkokeinoja samalla tavalla kuin silloin, kun kyse on oman jäsenvaltion sisäisistä asiakirjojen esittämismääräyksistä. Kun pyynnön vastaanottanut tuomioistuin ilmoittaa pyynnön esittäneelle tuomioistuimelle asiakirjan esittämistä koskevan tuloksen, sen on esitettävä jäljennös asianomaisesta asiakirjasta.

Harjoitustehtävät:

(1) Mitä lomaketta on käytettävä asiakirjan esittämismääräystä koskevan pyynnön laatimiseen? Miten asiakirjaa on kuvailtava? Onko mahdollista pyytää esittämään kaikkia riita-asiaan liittyviä asiakirjoja?

=> Käytä Euroopan oikeusportaalia

https://beta.e-justice.europa.eu/374/FI/taking_evidence.

Vastaus: Pynnön laadinnassa on käytettävä lomaketta A. Lomakkeen kohdassa 12.3.1 asiakirjaa on kuvailtava niin, että asiakirjan esittämismääräyksen saaja pystyy helposti tunnistamaan kyseisen asiakirjan tuntematta riita-asiaa. Tämä tarkoittaa sitä, että kuvauksessa on käytettävä objektiivisia kriteereitä, esimerkiksi ”3. elokuuta 2018 päivätty rouva Whon kirje”. Näin ollen ei riitä, että asianomaiset asiakirjat määritellään viittaamalla riita-asiaan.

(2) Miten pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen tulee reagoida, jos kuvaus ei ole riittävän selkeä?

=> Lue todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 8 artikla.

=> Käytä Euroopan oikeusportaalia

https://beta.e-justice.europa.eu/374/FI/taking_evidence.

Vastaus: Pynnön vastaanottaneen tuomioistuimen on pyydettävä lisätietoja lomakkeella C.

Kysymys 2: Asetuksen 10 artiklan 2 kohdassa todetaan, että pyynnön vastaanottanut tuomioistuin täyttää pyynnön kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti. Asetuksen 14 artiklassa otetaan huomioon myös pyynnön esittäneen tuomioistuimen prosessioikeudellinen lainsäädäntö. Tässä säännöksessä käsitellään kuitenkin vain oikeutta kieltäytyä todistamasta. Se ei koske asiakirjojen esittämismääräyksiä. Vaikuttaa kuitenkin järkevältä soveltaa tätä säännöstä analogisesti. Asiakirjan esittämiseen velvoitetun kolmannen henkilön ja todistajaksi kutsutun kolmannen osapuolen tilanteet ovat hyvin samankaltaiset. Ei ole järkevää velvoittaa kolmatta henkilöä esittämään asiakirjoja, joita ei voida käyttää todisteena oikeudenkäynnissä pyynnön esittäneen tuomioistuimen valtiassa, koska ne on pidettävä salassa.

Todisteiden vastaanottaminen

Harjoitustehtävä: Miten pyynnön vastaanottanut tuomioistuin saa tietoa jäsenvaltion 1 prosessioikeudellisesta lainsäädännöstä ja oikeuksista kieltäytyä esittämästä asiakirjoja?

=> Käytä Euroopan oikeusportaalia

https://beta.e-justice.europa.eu/374/FI/taking_evidence.

Vastaus: Pynnön esittäneen tuomioistuimen on ilmoitettava nämä tiedot lomakkeen A kohdassa 12.2.7. Koska on kuitenkin vaikeaa ennakoida kaikkia oikeuksia, joiden nojalla asiakirjan esittämisestä voidaan kieltäytyä, pynnön vastaanottaneen tuomioistuimen ei pidä luottaa tietojen kattavuuteen. Jos kolmas henkilö vetoaa oikeuteen, jota ei ole mainittu lomakkeen A kohdassa 12.2.7, pynnön vastaanottaneen tuomioistuimen tulee tiedustella, onko jäsenvaltion 1 lainsäädännössä tällaista oikeutta. Tätä tiedustellakseen pynnön vastaanottanut tuomioistuin voi ottaa yhteyttä pynnön esittäneeseen tuomioistuimeen mahdollisimman tehokkaasti ja epävirallisesti tavalla, jonka pynnön esittänyt tuomioistuin hyväksyy.

Kysymys 3: Todisteiden vastaanottamista koskevassa asetuksessa ei tehdä eroa paperisten asiakirjojen ja sähköisten asiakirjojen välillä. Eri jäsenvaltioiden kansallinen lainsäädäntö määrää sen, miten tuomioistuinten on käsiteltävä sähköisiä asiakirjoja. Mikäli tuomioistuin voi kansallisen lainsäädäntönsä mukaan antaa asiakirjojen esittämismääräyksen sähköisistä asiakirjoista, tuomioistuin voi myös laatia rajat ylittävän pynnön tällaisten asiakirjojen esittämiseksi todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen mukaisesti. Jos pynnön vastaanottanut tuomioistuin lähettää asiakirjasta sähköisen jäljennöksen pynnön esittäneeseen tuomioistuimeen, tuomioistuimen on käytettävä järjestelmää, jolla taataan riittävä turvallisuus ja tietosuoja.

D. Liite

Todisteiden vastaanottaminen - Sarja tapauselostuksia⁶

I. Alkuskenaario

Tuomioistuin jäsenvaltiossa, jossa seminaari järjestetään, päättää kuulla todistajina kolmea henkilöä, A:ta, B:tä ja C:tä. A asuu Irlannissa, B Tanskassa ja C Puolassa.

Kysymys: Voiko jostakin ylikansallisesta välineestä olla apua?

II. Tapauselostus: ”asiantuntijatodistaja”

Jäsenvaltion 1 tuomioistuin on nimennyt asiantuntijan. Saattaakseen lausuntonsa päätökseen asiantuntijan on tutkittava työmaata jäsenvaltiossa 2.

Kysymys 1: Onko tuomioistuimen sovellettava todisteiden vastaanottamista koskevaa asetusta?

Kysymys 2: Miten tuomioistuin voi menetellä, jos työmaan omistaja ei ole halukas yhteistyöhön?

Harjoitustehtävät:

(1) Etsi toimivaltainen tuomioistuin, johon pyyntö on lähetettävä, jos työmaa sijaitsee Saksan Tübingenissä (postinumero 72074).

(2) Etsi pyynnön laadinnassa käytettävä asianmukainen lomake ja täytä pyynnön vastaanottavaa Tübingenin tuomioistuinta koskevat tiedot; mitä kieltä tulee käyttää?

(3) Miten lomake pitää lähettää vastaanottavaan tuomioistuimeen?

(4) Miten pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen tulee reagoida?

⁶Professori tohtori Stefan Huber on laatinut tämän esityksen hankkeen ”Better applying European cross-border procedures: legal and language training for court staff in Europe” (suom. ”Eurooppalaisten rajat ylittävien menettelyjen soveltamisen parantaminen: eurooppalaisen tuomioistuinhenkilöstön oikeudellinen ja kielikoulutus”) yhteydessä, avustussopimuksen numero: 806998.

Todisteiden vastaanottaminen

III. Tapausselostus: ”todistajan kuuleminen”

Jäsenvaltion 1 tuomioistuin on päättänyt kuulla todistajana herra Y:tä. Herra Y:n kotipaikka on jäsenvaltiossa 2.

Kysymys 1: Miten tuomioistuin voi menetellä? Keskustelkaa menettelytavan valintaperusteista.

Harjoitustehtävät: Etsi asianmukainen lomake 17 artiklan mukaisen pyynnön laadintaan. Mihin lomake on lähetettävä ja millä kielellä lomakkeen tiedot on täytettävä, jos todistajan kotipaikkana on Ranskan Obernai (postinumero 67120)?

Kysymys 2: Koska herra Y ei ole halukas yhteistyöhön, jäsenvaltion 1 tuomioistuin päättää pyytää jäsenvaltion 2 tuomioistuimia kuulemaan herra Y:tä todistajana todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen sääntöjen mukaisesti. Pynnön vastaanottanut tuomioistuin pyytää, että pyynnön esittänyt tuomioistuin maksaa jäsenvaltion 2 prosessioikeudellisten sääntöjen mukaan suoritettavan todistajanpalkkion. Onko pyynnön esittänyt tuomioistuin velvollinen suorittamaan tällaisen maksun joko ennakkomaksuna tai korvauksena oikeudenkäynnin myöhemmässä vaiheessa?

Harjoitustehtävä: Tarkastellaan uudelleen ensimmäistä tapausselostusta. Sisältääkö 18 artikla jotain sellaista lisätietoa, joka olisi otettava huomioon ensimmäisen tapausselostuksen (”asiantuntijatodistaja”) käsittelyssä?

Kysymys 3: Pynnön vastaanottaneessa tuomioistuimessa jäsenvaltiossa 2 herra Y vetoaa erityiseen jäsenvaltion 1 prosessioikeudellisen lainsäädännön mukaiseen oikeuteen kieltäytyä todistamasta. Jäsenvaltion 2 lainsäädännössä tällaista oikeutta ei ole. Miten pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen tulisi menetellä jäsenvaltiossa 2?

Harjoitustehtävä: Tarkista, mikä lomake pyynnön esittävän tuomioistuimen on täytettävä pyyntöä varten todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 10 artiklan mukaisesti, ja yritä selvittää, mitä tietoja pyynnön esittäneen tuomioistuimen pitäisi antaa omasta prosessioikeudellisesta lainsäädännöstään pyynnön laadinnan yhteydessä.

Kysymys 4: Lopulta käy ilmi, että herra Y:llä ei ole myöskään jäsenvaltion 1 prosessioikeudellisen lainsäädännön mukaan oikeutta kieltäytyä todistamasta. Todistajan kuuleminen toteutetaan jäsenvaltiossa 2 tavalla, joka eroaa huomattavasti jäsenvaltion 1

Todisteiden vastaanottaminen

tuomioistuimissa käytetystä tavasta. Tämä herättää kysymyksen siitä, voiko tuomioistuinvaltion (jäsenvaltion 1) tavanomainen käytäntö vaikuttaa todistajan Y kuulemiseen jäsenvaltiossa 2.

Harjoitustehtävät:

(1) Miten pyynnön esittänyt tuomioistuin voi laatia tällaisen pyynnön pyynnön esittäneen valtion lainsäädännössä säädetyn erityisen menettelyn noudattamisesta? Voiko pyynnön esittänyt tuomioistuin osallistua aktiivisesti videoneuvottelun välityksellä? Miten pyynnön esittänyt tuomioistuin voi laatia tällaisen pyynnön? Miten pyynnön esittänyt tuomioistuin voi taata asianosaisten oikeuden seurata todistajan kuulemista ja esittää kysymyksiä?

(2) Onko kuluista suoritettava ennakkomaksu, tai onko pyynnön esittäneen tuomioistuimen varmistettava mahdollisten kulujen korvaaminen?

Kysymys 5: Jäsenvaltioissa 1 ja 2 on eri viralliset kielet. Mitä seurauksia tästä on?

Harjoitustehtävä: Selvitä, millä kielellä pyyntö voidaan laatia, jos todistajan kotipaikka on Ruotsissa.

IV. Tapausselostus: ”asiakirjojen esittäminen”

Tuomioistuin jäsenvaltiossa 1 tekee päätelmän, että tietyt asiakirjat on esitettävä. Nämä asiakirjat ovat rouva A:lla, joka ei ole asianosaisena oikeudenkäynnissä. Rouva A:n kotipaikka on jäsenvaltiossa 2. Hän ei ole halukas yhteistyöhön.

Kysymys 1: Miten tuomioistuin voi menetellä?

Harjoitustehtävät:

(1) Mitä lomaketta on käytettävä asiakirjan esittämismääräystä koskevan pyynnön laatimiseen? Miten asiakirjaa on kuvailtava? Onko mahdollista pyytää esittämään kaikkia riita-asiaan liittyviä asiakirjoja?

(2) Miten pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen tulee reagoida, jos kuvaus ei ole riittävän selkeä?

Kysymys 2: Rouva A vetoaa jäsenvaltion 1 prosessioikeudellisten sääntöjen mukaiseen oikeuteen kieltäytyä esittämästä asiakirjoja. Onko tällä merkitystä?

Todisteiden vastaanottaminen

Harjoitustehtävä: Miten pyynnön vastaanottanut tuomioistuin saa tietoa jäsenvaltion 1 prosessioikeudellisesta lainsäädännöstä ja oikeuksista kieltäytyä esittämästä asiakirjoja?

Kysymys 3: Onko tilanne erilainen, jos asiakirja ei ole paperinen vaan sähköinen?